

морально-етичних цінностей. Успіх у цій галузі обумовлений комплексним та взаємодіючим підходом тренера до своєї ролі. Важливість фізичного тренування, емоційної підготовки та виховання морально-вольових якостей надає тренереві широкий спектр обов'язків. Для досягнення значущих результатів у спортивній діяльності важливо, щоб вчитель розвивав різноманітні якості. Без висококваліфікованого та компетентного тренера шанси на успіх у спорті стають дуже обмеженими.

Список використаних джерел

1. Горбачов Є. Ю. Особливості взаємодії в системі «тренер-спортсмен» на етапі початкової підготовки в боксі. Київ: НУФВСУ, 2022. 63 с.
2. Нікітенко С. А. Психологічна підготовка боксерів-початківці. Львів, 2015. 10 с.
3. Нікітенко С. А. Централізована підготовка боксерів. Львів, 2018. 27 с.
4. О.В. Шевченко, А. В. Черноколенко А.С. Авдієвський. Формування індивідуального стилю боксера. Дніпро: ПДАФКіС, 2018. 38 с.

Владислава ВОЙТЕНКО

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Стрімкий євроінтеграційний прогрес України ставить низку нових соціальних запитів до населення. У сучасних європейських і українських психоло-педагогічних дослідженнях та в освітній практиці зміщуються акценти з когнітивних на соціальні чинники, які забезпечують різним категоріям дітей умови для успішної самореалізації та досягненні високого статусу в соціумі.

Проблема формування соціальної компетентності є дуже актуальною в умовах сьогодення, адже життя нам пропонує складні випробування: спочатку це коронавірусна пандемія, а тепер російсько-українська війна. Все це змусило перевести навчання у школах в онлайн-режим, що в свою чергу позбавило дітей «живого спілкування», яке надзвичайно важливе в молодшому шкільному віці. Виклики сьогодення змінили акценти у освіті дітей на формування ключових компетентностей і передусім формування соціально зрілої особистості, яка вміє адаптуватися в надзвичайно мінливому соціумі і володіє універсальними способами дії. Запит на рішення цієї задачі з'являється і в державних освітніх стандартах нового покоління, де значне місце відведено соціальній компетентності, яка визначається як готовність і здатність людини до соціальній взаємодії в різних життєвих сферах, синтез адаптованості і соціальної мобільності.

Питання формування соціальної компетентності хвилювало багатьох науковців та педагогів-практиків, зокрема М. Гончарової-Горянської, І. Єрмакова, О. Кононко, Ю. Коротиної, Л. Лепіхової, В. Масленникова, О. Михайлова, В. Радула, В. Слота, Л. Сохань, Х. Спанярда та ін.[1, с.235].

Проаналізувавши низку науково-педагогічних праць з теми дослідження можемо стверджувати, що соціальна компетентність молодшого школяра передбачає такі здатності, як: аналізувати механізми функціонування соціальних інститутів суспільства, визначаючи в них власне місце, та проектувати стратегії свого життя з урахуванням інтересів і потреб різних соціальних груп, індивідуумів відповідно до соціальних норм і правил, наявних в українському суспільстві та інших чинників; продуктивно співпрацювати з різними партнерами в групі та команді, виконувати різні ролі й функції в колективі, виявляти ініціативу, підтримувати й керувати власними взаєминами з

іншими; застосовувати технології трансформації та конструктивного розв'язання конфліктів, досягнення консенсусу, брати на себе відповідальність за прийняті рішення та їх виконання; спільно визначати цілі діяльності, планувати, розробляти й реалізовувати соціальні проекти і стратегії індивідуальних і колективних дій; визначати мету комунікації, застосовувати ефективні стратегії спілкування залежно від ситуації, вміти емоційно налаштуватися на спілкування з іншими .

Процес формування й розвитку особистості учнів у молодшому шкільному віці характеризується інтенсивним розвитком соціальних відносин, змінами соціальних ролей і функцій з подальшим розширенням соціально-моральних взаємодій дітей з навколишнім соціумом, динамічністю соціальних уявлень, особливим ставленням до світу. Саме ці зміни є основними засадами організації процесу формування їх соціальної компетентності.

У ході дослідження нами було проведено констатувальний експеримент, результати якого дають нам право стверджувати, що на сьогодні більшість учнів першого класу мають проблеми із соціальною адаптацією, а також мають середній і низький рівень розвитку соціальної компетентності.

Ми вважаємо, що дотримання педагогічних умов сприятиме формуванню соціальної компетентності молодших школярів, зокрема це:

1. Широке впровадження в освітній процес школи I ступеня інтерактивних методів навчання, що передбачає залучення учнів до групової діяльності. Ми переконані, що одним з дієвих методів є проектна діяльність, яка повністю відображає ті нагальні потреби реформування нової україньської школи, зокрема, роботу в групах, вивчення об'єкта дослідження з усіх сторін, тобто, як результат інтегрований підхід до вивчення даного питання, а також розвиток особистості в процесі проектної діяльності, оскільки проект завжди повинен мати два результати: зовнішній – це реальний, який можна побачити, доторкнутися, полистати і т.д., і внутрішній результат – це розвиток особистості, формування її *soft skills*, зокрема і соціальної компетентності.

2. Використання медіатехнологій, як необхідних засобів організації навчання в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання. Впровадження інформаційних технологій в освітній процес сприяє збагаченню змісту навчання, надає йому логічного та пошукового характеру, а також розв'язує проблеми пошуку шляхів та засобів формування соціальної компетентності. Безліч навчальних програм, різні способи подання та сприймання інформації – усе це входить до числа ІКТ і є необхідним елементом навчання. Більше того, їх використання на уроках є обов'язковою вимогою, що прописано у Державному освітньому стандарті. Одне із завдань початкової школи на сьогодні полягає не лише у використанні інформаційно-комунікаційних технологій в процесі навчання, а й залученні учнів до створення власних медіапродуктів: буктрейлерів, коміксів, слайд-шоу, відео- та фото-колажів [3, с.417].

3. Використання у навчальному процесі елементів театралізованої діяльності як одного з ефективних засобів формування соціальної компетентності молодших школярів. У сучасному суспільстві, на жаль, театр залишився на узбіччі. Діти та дорослі живуть у технічному віртуальному світі, в той же час театр – як протипага, навчить дітей «живому» спілкуванню, витягне із свого маленького світу й допоможе влитись у суспільне життя. На сьогодні, у методичній літературі зустрічаємо чимало авторських розробок про залучення до театралізованої діяльності дітей дошкільного віку, тоді як майже відсутня сучасна література спрямована на впровадження театралізованої діяльності у практику школи та підготовку майбутніх вчителів до її реалізації.

Вагоме місце у розмаїтті засобів впливу на формування особистості молодших школярів посідає театральне мистецтво. Цей особливий інтегрований вид мистецтва органічно поєднує в собі художнє слово, драматичну дію, поезику, живопис, музику та хореографію. Він допомагає дитині глибше пізнати себе, свій внутрішній світ, спонукає її

до самовдосконалення, викликаючи в ході театралізованого дійства естетичні почуття та емоції, формуючи ставлення до моральних вчинків, виховуючи моральні якості.

Більшість педагогів і психологів сьогодення одностайні у думці, що театралізована діяльність - це один з ефективних засобів оволодіння учнями базовими компетентностями. У процесі осмислення морального та емоційного підтексту літературного твору, участі у театралізованій діяльності створюються сприятливі умови для художньо-естетичної освіти цілісного розвитку та виховання учнів, їх самостійної творчості та самовираження, самопізнання та розкріпачення, коригування та вдосконалення комунікативних якостей, виховання волі, розвиток пам'яті, уяви, ініціативності, фантазії, створення позитивного емоційного настрою, зняття напруженості, вирішення конфліктних ситуацій через гру, усвідомлення почуття «ситуації успіху» [2, с. 492].

4. Системний підхід має на увазі цілісність програми, що складається з безлічі елементів у сукупності відносин та зв'язків між ними. Ми переконані в тому, що робота над соціалізацією учнів початкової школи має відбуватися систематично і послідовно, враховуючи вікові особливості дітей цього віку.

5. Підвищення рівня готовності вчителів початкових класів до формування соціальної компетентності молодших школярів. Реформування шкільної освіти залежить передусім від компетентності вчителів, їхньої високоякісної професійної діяльності. Тому, на сьогодні, проблема підготовки і формування готовності майбутніх вчителів початкової школи стала пріоритетом соціальної та освітньої політики в Україні. Вчитель початкових класів має бути передусім зразком для наслідування, висококультурним, морально- та емоційно- стійким, толерантним, який «іде в ногу» з інноваціями та є креативним у власній професійній діяльності.

Отже, формування соціальної компетентності молодших школярів наразі є актуальною і досі ще не вирішеною проблемою. Дотримання обґрунтованих вище педагогічних умов сприятиме швидшій соціалізації дітей молодшого шкільного віку в умовах дистанційного та очного навчання.

Список використаних джерел

1. Natalia Kazmirchuk, Iryna Baranovska, Nataliia Mozgalova, Olga Shcholokova, Vadym Podorozhnyi [METHODOLOGICAL ASPECTS OF TEACHER TRAINING FOR THEATRICAL ACTIVITIES WITH PUPILS](#). SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume I. May 28-29. 2021. С.235-246.
2. Казьмірчук Н. Методичні аспекти підготовки вчителів до театралізованої діяльності зі школярами // Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 22-23 квітня 2021 р.). – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2021. – Вип. 10. –С.491-496.
3. Сакалюк О., Шпіца Р. Формування ІКТ-компетентності майбутніх вчителів початкової школи за допомогою веб-квестів. *Молодий вчений*. 2020. № 3 (79). С. 416–418.